IDENTITAT

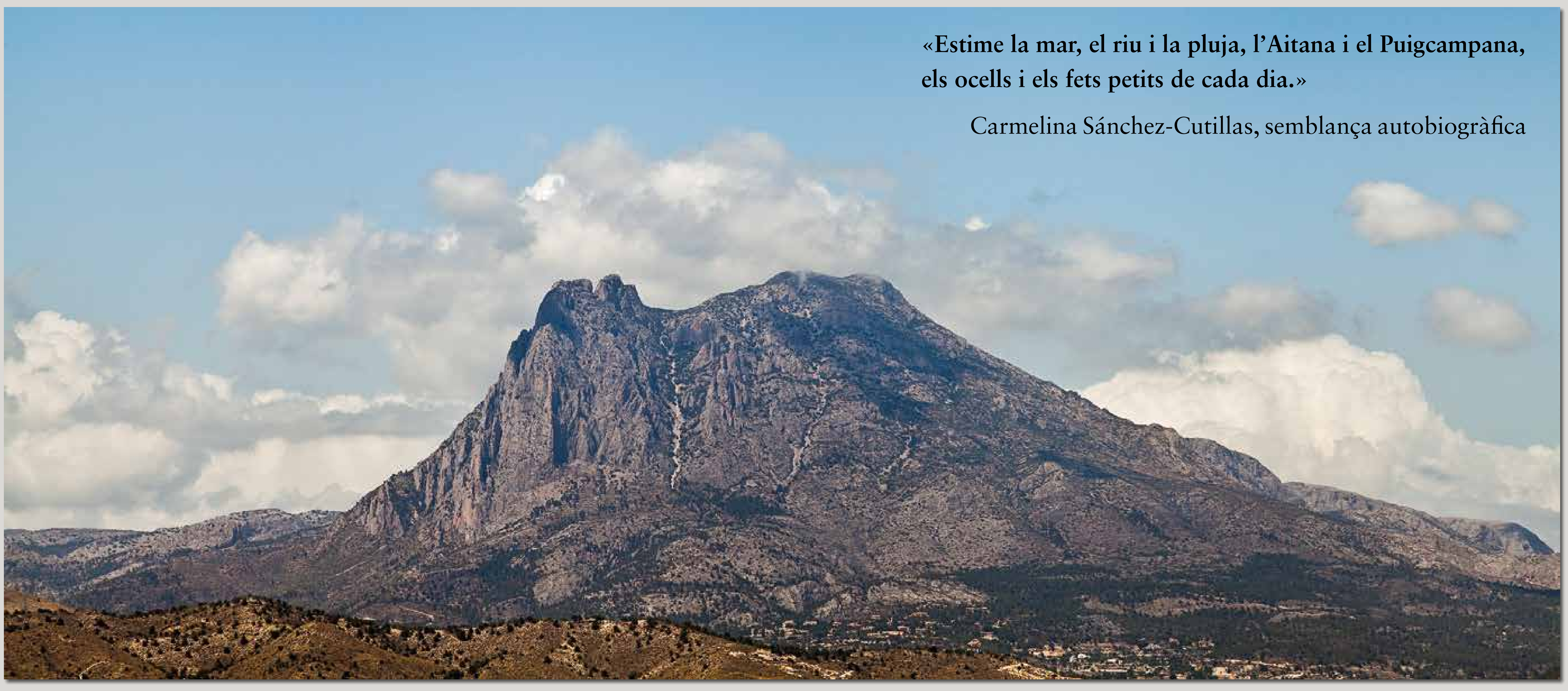

«Estime la mar, el riu i la pluja, l'Aitana i el Puigcampana, els ocells i els fets petits de cada dia.»

Carmelina Sánchez-Cutillas, semblança autobiogràfica

Sobre la base dels «fets petits de cada dia», i a partir d'una geografia estimada, immediata i íntima, Carmelina Sánchez-Cutillas reivindica la identitat de les coses concretes, tangibles i reals com a antídot davant la hipertròfia dels fanatismes ideològics, els paradigmes totalitaris i les abstraccions patriòtiques:

> **Tots dos partits volien salvar Espanya, salvar-la potser que d'ells mateixos. I mai no es llevaven la paraula «Pàtria» dels llavis. Però llavors, jo vaig prendre la consciència del que volia dir aquell mot, perquè abans d'allò la pàtria meua era tota la terra encerclada per l'Aitana i per Bèrnia i per Puigcampana, i tot el semicercle de la mar que tremolava entre la ratlla de l'horitzó i la serra Gelada i el morro Toix i el penyó d'Ifac al més lluny. Ara jo sabia que allò tan entranyable era la meua petita Pàtria, i que la gran, la de tots, estava feta de petites; com les magranes, que són fetes de pinyons petits i apretats i de la color de la sang.**
>
> «La política», *Matèria de Bretanya* (1976)

En l'obra de Carmelina Sánchez-Cutillas assistim, per tant, a la construcció d'una identitat pròpia en què «les petites coses amigues» de la vida quotidiana —les coses concretes i tangibles, les «coses palpables»—, esdevenen per fi protagonistes, i s'arroguen, sense ínfules ni grandiloqüències, una poderosa funció evocativa i simbòlica:

> **Arbres. Ocells. Flors vermelles.**
> **Pluja. Rocams.**
> **Oh, com desitge estrényer coses palpables!**
> **—les petites**
> **coses amigues, les grans coses palpables—.**
>
> «El "demà" és lluny», *Un món rebel* (1964)

Cultura y sociedad

CARMELINA SÁNCHEZ CUTILLAS

Sóc independent, rebel i bohèmia

És difícil, arrencar-li unes declaracions. Qüestionari en mà, Carmelina ha accedit, però, a donar satisfacció a les nostres curiositats. Aquestes són les seues respostes, i les nostres preguntes.

R.V.M.

Si arribeu a tractar-la us semblarà una dona oberta, d'una gran simpatia personal, i d'una ironia més aviat càustica, heretada de lectures doctes i clàssiques. En les seues aparicions públiques, actes culturals on van amics seus, Carmelina sol apréixer **drapée** com cal, però sense pretensions ni esnobisme. Si la confiança li ho permet gosa fer alguna confidència, però més normalment és una dona que calcula i que diu sols els mots precisos i escaients. **"Puc semblar parladora i fins i tot presentar un temari de conversa nombrós i divers, però sóc tremendament introvertida".**

LES MONGES, "MADEMOISELLE" I TOT AIXÒ

Poetessa, narradora, és possible que haja fet més d'una confidència literària i que s'haja permés la llibertat de dir algun secret. **"La literatura ha estat i és el vehicle, el camí, el procediment per a dir el que volia. He contat els records dels temps, de les coses: eixos records que em pugen a la gola com un glop de vi torbador. He llançat crits de protesta i de rebel·lió —com a Món rebel i a Conjugació en primera persona—, però de secrets... com si fos de l'Intelligence service".**

Si a **Matèria Bretanya** —la novel·la amb la qual va guanyar el premi de narrativa Andròmina— contava la seua infància, és de suposar que encara li quedarà matèria per contar. La joventut, la maduresa... Ens la contarà? **"Tinc al cap moltes coses, pegant voltes, capgirant-me el cervell. Quan puga seure davant d'unes quartilles blanques possiblement faré quelcom, però no sé quina cosa serà. I si ho sabés tampoc no ho diria, "por no hinchar el perro" i que no s'aprofiten els altres".**

Sobretot, en eixa narració, traspua la influència que ha exercit sobre ella la família. **"He bandejat l'influx que jo considerava... diguem-ne nociu, del meu nucli o estament. Quan era xicoteta sí que em sentia aclaparada, a voltes. Les monges i mademoiselle i tot això. Però trobe que és més important la part positiva que no pas la negativa, de tota la influència que he rebut. Gràcies a l'educació rebuda, o al cercle de vida que em voltava, tinc un bagatge o un recapte cultural prou complet. Tu saps el que representa obrir els ulls a la vida i en compte de trobar-te "sonajeros" i animalets de "peluche", veure't voltada de llibres, de colleccions arqueològiques, de tapissos, antiguitats i meravelles de tota mena? I tot açò i jo i els meus entre els murs de la casa-palau de mon avi, al carrer Governador Vell (on viuen ara els Manglano)".**

"¿POETESSA? NO SÉ QUÈ VOL DIR AIXÒ"

De totes formes no resulta tan corrent que eixira poetessa. **"No sé què vol dir la paraula poetessa. Al meu diccionari mental i particular no l'he poguda trobar".** Amb títol o sense títol, la qüestió és que va publicar uns primers llibres prologats per Almela i Vives i per Vicent Andrés Estellés. Són els seus descubridors? **"Els pròlegs fets per Almela i Vives i per Vicent Andrés Estellés van ser una mica el consuelo de tontos. I això ho dic per mi. Jo em vaig presentar sense saber-ho ningú al premi eixe de la Diputació, amb Un món rebel, i sé que el meu llibre va armar tant de soroll com per a que se n'anaren a la Facultat a preguntar per un possible autor. No me'l van donar, per coses, i en acabant, en saber que era meu, el senyor Almela que l'havia votat ignorant el nom de l'autor, va dir que em faria el pròleg. Amb Conjugació en primera persona passà poc dalt o baix el mateix, cambiant el llibre i el senyor del jurat, el qual fou aquesta vegada Vicent Andrés EStellés. O siga que si vols dir si van ser els meus descubridors, te diré que em van descobrir quan jo mateix havia fet la meua descoberta. Un dilema com el de Cristóbal Colón i Eric el Roig".** Llibres que passaren, dissortadament per a tots, desapercebuts i que són amb els de Vicent Andrés Estellés el millor de la poesia realista dels seixanta. La revaluació poètica de Carmelina tingué lloc en els setanta, per obra i gràcia d'un llibre finalista als premis d'Octubre, **Els jeroglífics i la pedra de Rosseta** on es mostrava més avantguardista que ningú. **"Del llibre Els jeroglífics i la pedra de Rosseta no vull parlar. Si he fet alguna cosa bona i intelligent, és aquest llibre. Ara bé, possiblement és un llibre per a minories. Clar que també pense que el pitecantropus erectus, o dit més suaument, l'homo sapiens, llig allò que l'editor o els crítics volen. Tinc l'exemple ben recent de James Joyce; l'altre dia parlava el diari El País dels setanta-cinc anys de l'odisea de Bloom, i a l'endemà vaig presenciar la demanda de l'Ulises en més de tres llibreries".** Així que Carmelina està disposada a ser **underground** com a realista o com a avantguardista.

Escriure m'ajuda a fugir de la realitat

LA NOVEL·LA NO M'AGRADA

Professionalment, per formació, és una historiadora, amb treballs diversos, un en especial remarcable sobre Jaume I. Què li interessa més, la recerca de la veritat, de les arrels del poble, o fer intelligible el nostre món? **"M'agrada la Història. El que no m'agrada és la novella, i la poesia, quan a penes. Busque les arrels, la veritat, el sentit d'un món i d'una forma de vida més adient amb les meues idees".** Treballar en història obliga a certs esforços, però dóna també alegries. **"Llevat dels documents escrits amb eixa lletreta que es diu procesal, i procesal encadenada, no trobe difícil el treball d'historiador. Compensa perquè a voltes, d'un rastre xicotet, d'un indici, vas a poc a poc trobant el secret amagat en un document, en un full manuscrit que de primeries no et diu res. I compensa, si trobes bons companys. I no dic més".**

Darrerament Carmelina no ha publicat cap llibre i els lectors s'escamen. Per què això? **"No publique perquè no escric i no escric perquè ara tinc problemes i coses i no puc fer res. Amb tot, fa poc que ha eixit un text meu a la revista L'Espill".** Esperem que tinga temps lliure i que escriga tot el que li vinga en gana. Idees no li'n falten.

DIVORCI? SÍ. AVORT...

Finalment voldríem fer-li un retrat a base d'algunes opinions sobre temes del carrer. Té fama de ser independent. **"Sóc independent, rebel, bohèmia".** És, però, una dona casada i amb família. **"Adés sí que podia combinar els deures i els delers. Ara no. Tinc massa entrebancs. Escriure m'ajuda a fugir de la realitat".** Feminista o antifeminista? **"Antimasclista".** I respecte al divorci... **"Sóc partidària del divorci, però sóc conscient dels problemes que provoca. Em sembla un invent que no està acabat d'inventar".** L'avort, tema tabú, què li sembla? **"Sobre l'avort, com que no sóc moralista ni rector no dic res. Però sempre m'ha interessat Malthus i trobe que en moltes coses tenia raó".** Per eixe camí haurà de tenir idees polítiques prou curioses. **"De política no vull dir res".** ¿Li agrada més llegir o escriure? **"M'agrada llegir, però llegir les coses que m'agraden. I m'agradaria escriure, si sabera, perquè no sé".** ¿Amb quins escriptors té afinitats? **"Jo d'escriptors els que conec són els medievals, els clàssics, tant els casolans com els forans. No sé amb quins escriptors puc tindre afinitats".**

Aquesta és Carmelina Sánchez Cutillas en un primer intent d'aproximació. És el primer retrat que deixa mostrar en públic. Ella prefereix la torre d'ivori.

PRE-TEXTOS
Carcagente, 6
Valencia - 7
Teléfono 377 80 19

LA POLICIA DE LAS FAMILIAS
La familia, ¿agente natural de reproducción del orden establecido? Seguramente éste era el caso bajo el Antiguo Régimen, cuando el padre de familia recibía la garantía efectiva de su poder, de manos del soberano, al que aseguraba como compensación la obediencia de sus miembros.

DESPUES DE MARX: ABRIL. Maria Antonietta Macciocci.
El título de este libro es una de las más célebres "consignas de desorden" del Movimiento italiano de 1977, esa revuelta de los estudiantes, de los jóvenes parados, de las mujeres, de los "indios metropolitanos" contra el "compromiso histórico" y el constreñimiento cada vez más represivo del país por la democracia-cristiana y el Partido Comunista Italiano.

38 valencia semanal — 39 valencia semanal